

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Αν θέλαμε να περιγράψουμε συνοπτικά τα βασικότερα στοιχεία την κινέζικης γλώσσας, θα πρέπει να αναφερθούμε στα εξής:

1) Ανήκει στην σινοθιβετανική οικογένεια γλωσσών

Περιλαμβάνει γλώσσες που ομιλούνται στον ευρύτερο χώρο της ανατολικής και νοτιοανατολικής Ασίας όπως τα κινέζικα, τα βιρμανικά, τα θιβετανικά κ.λπ. και είναι η γλωσσική ομάδα με τους περισσότερους ομιλητές μετά την ινδοευρωπαϊκή.

2) Είναι γλώσσα μονοσυλλαβική

Η συλλαβή αποτελεί το δομικό στοιχείο της κινέζικης γλώσσας. Τα σύμφωνα και τα φωνήεντα συνδυάζονται με ένα αυστηρά συγκεκριμένο τρόπο για να συγκροτήσουν μία συλλαβή. Ο αριθμός των συλλαβών που προκύπτουν από αυτούς τους συνδυασμούς είναι εξαιρετικά περιορισμένος (συνολικά γύρω στις 400 συλλαβές, χωρίς τους μουσικούς τονισμούς) .

3) Αποτελείται από "μουσικούς τονισμούς"

Ο τονισμός, στην κινέζικη γλώσσα, δηλώνει τον ιδιαίτερο τρόπο που πρέπει να προσαρμόσουμε τη φωνή μας για να αποδώσουμε την κάθε συλλαβή. Στην επίσημη κινέζικη γλώσσα (μανδαρινικά), συναντάμε τέσσερις τέτοιους τονισμούς και αποδίδονται στο λατινικό αλφάβητο με συγκεκριμένα σύμβολα.

Ο μουσικός τονισμός είναι βασικής σημασίας καθώς προσδίδει νόημα στην εκάστοτε συλλαβή. Μία ίδια συλλαβή που προφέρεται με διαφορετικό τονισμό, εμφανίζει διαφορετικά νοήματα.

1ος τόνος (η φωνή μας είναι σταθερή)

mā 妈 = μαμά

2ος τόνος (η φωνή μας ανεβαίνει προς τα πάνω)

má 麻 = μουδιάζω, μουδιάσμα

3ος τόνος (η φωνή μας κατεβαίνει κι ανεβαίνει)

mǎ 马 = άλογο

4ος τόνος (η φωνή μας κατεβαίνει προς τα κάτω)

mà 骂 = βρίζω

*Υπάρχει κι ο λεγόμενος "πέμπτος τόνος", ο οποίος αντιστοιχεί σε άτονες συλλαβές, οι οποίες προφέρονται απαλά, με ουδέτερο τρόπο.

Επίσης, λόγω της μικρής ποσότητας συλλαβών στα κινέζικα, αρκετά συχνά συναντάμε και το φαινόμενο της ύπαρξης "ομόηχων συλλαβών", δηλαδή όμοιων συλλαβών που προφέρονται ακριβώς με τον ίδιο τονισμό.

Για παράδειγμα, η συλλαβή diàn (προφερόμενη με τον 4ο τόνο) μπορεί να αντιστοιχεί

τόσο στη λέξη 电 το ηλεκτρικό ρεύμα, όσο και στη λέξη 店 το μαγαζί. Η συλλαβή huà

μπορεί νοηματικά τόσο στη λέξη 话 = λόγια, όσο και στη λέξη 画, πίνακας, ζωγραφιά.

Αυτές οι συλλαβές γίνονται κατανοητές στον προφορικό λόγο μόνο με βάση τα συμφραζόμενα, ενώ στη γραφή, όπως βλέπουμε στα παραπάνω παραδείγματα, γίνονται αμέσως αντιληπτές οι διαφορές μέσω των διαφορετικών ιδεογραμμάτων που αντιστοιχούν σε κάθε ομόηχη συλλαβή.

4) Μονοσύλλαβες και δισύλλαβες λέξεις ως κύριος κορμός του λεξιλογίου

Η κινέζικη γλώσσα αποτελείται, ως επί το πλείστον, από μονοσύλλαβες και δισύλλαβες λέξεις (οι οποίες αποτελούν και την πλειοψηφία).

Παραδείγματα μονοσύλλαβων λέξεων : gǒu = σκύλος 狗, māo = γάτα 猫, mǎ = άλογο 马, shān = βουνό 山, fēng = άνεμος 风, shuǐ = νερό 水, huǒ = φωτιά 火, huā = λουλούδι 花, shū = βιβλίο 书.

Παραδείγματα δισύλλαβων λέξεων : 火山 huǒshān = ηφαίστειο, 国家 guójiā = χώρα, 语言 yǔyán = γλώσσα, 男人 nánrén = άνδρας, 女人 nǚrén = γυναίκα

Με βάση το συνδυασμό των διαφόρων συλλαβών, προκύπτουν επίσης και αρκετές τρισύλλαβες λέξεις, ενώ λέξεις με παραπάνω από τρεις συλλαβές, αποτελούν συνήθως μετάφραση ξένων, πολυσύλλαβων λέξεων (ξένα ονοματεπώνυμα ή τοπωνύμια)

π.χ. 喜马拉雅 xǐ mǎ lā yǎ = Ιμαλία

5) Η γραφή της είναι απεικονιστική (ιδεογράμματα, hànzi 汉字)

Η κινέζικη γραφή δεν βασίζεται σε αλφάβητο, ούτε χρησιμοποιεί κάποιο άλλο φωνητικό σύστημα γραφής. Είναι γραφή απεικονιστική και βασίζεται σε γραφικά σύμβολα, τα οποία αποκαλούμε με τον γενικό όρο "ιδεογράμματα". Κάθε ιδεόγραμμα αντιστοιχεί φωνητικά σε μια συλλαβή συνοδευόμενη από έναν από τους τέσσερις μουσικούς τονισμούς (ή σε μία άτονη συλλαβή) και η γραφή του συμπυκνώνει την έννοια ενός αντικειμένου, αφηρημένου ή συγκεκριμένου. Τα ιδεογράμματα, μέσα από το τρόπο γραφής τους μεταδίδουν εικόνες (και νοήματα), και όχι συγκεκριμένες προφορές.

ΤΑ ΚΙΝΕΖΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΑΝΔΑΡΙΝΙΚΑ

Η Κίνα ως μια τεράστια, πολυάνθρωπη χώρα αποτελούμενη από 56 εθνότητες, είναι ένα πραγματικό μωσαϊκό πολιτισμών, θρησκειών, εθίμων και παραδόσεων. Συνεπώς, ό,τι αποκαλούμε "κινέζικη γλώσσα" δεν είναι μια ενιαία, ομοιογενής γλώσσα, αλλά περιλαμβάνει ένα πλήθος διαλέκτων που, σε ορισμένες περιπτώσεις, εμφανίζουν πολύ μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ τους στον προφορικό λόγο. Για παράδειγμα, δεν είναι σπάνιο ένας ομιλητής μιας διαλέκτου του βορρά να συναντήσει δυσχέρειες στη συνεννόηση με έναν ομιλητή μιας διαλέκτου στο νότο.

Σε διάφορες ιστορικές περιόδους, υπήρξε επιτακτική η ανάγκη διαμόρφωσης μιας "κοινής" γλώσσας. Ήδη από την αρχαία εποχή, ο μεγάλος φιλόσοφος της Κίνας Κομφούκιος έπρεπε να μεταδώσει τη διδασκαλία του σε μία κοινή γλώσσα που θα γινόταν κατανοητή σε όλους τους μαθητές του που έρχονταν από διαφορετικά μέρη της χώρας. Στη σύγχρονη εποχή, μετά την ίδρυση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (1949), καθιερώνονται τα λεγόμενα "μανδαρινικά" ως επίσημη γλώσσα. Ο διεθνοποιημένος όρος "μανδαρινικά" (mandarin chinese) ετυμολογικά προέρχεται από τους λεγόμενους "μανδαρινούς" δηλαδή τους ανώτερους αυτοκρατορικούς υπαλλήλους και περιέγραφε τον τρόπο ομιλίας τους. Στην επίσημη κινέζικη γλώσσα δεν υπάρχει αυτός ο όρος και η επίσημη γλώσσα αποκαλείται ως "putonghua", που σημαίνει "κοινή ομιλία" (common speech).

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Λ.Δ.Κ. τα μανδαρινικά βασίζονται:

1) φωνητικά, στη διάλεκτο που ομιλείται στο Πεκίνο

2) λεξιλογικά, κυρίως στις διαλέκτους των βόρειων περιοχών της Κίνας

3) και γραμματικά-συντακτικά, στη γραπτή παράδοση των λογοτεχνικών κειμένων γραμμένων στην καθομιλουμένη (σε αντίθεση με την επίσημη, λόγια γλώσσα του αυτοκρατορικού περιβάλλοντος, που άρχισε να φθίνει με την κατάρρευση και της τελευταίας δυναστείας το 1912)

Τα μανδαρινικά λοιπόν, ως κοινή επίσημη γλώσσα εξυπηρετούν τέσσερεις τουλάχιστον βασικές λειτουργίες:

1. Είναι η επίσημη εκδοχή της κινέζικης γλώσσας που μαθαίνουν οι μη κινέζοι μαθητές ως “ξένη γλώσσα”.
2. Τα μανδαρινικά θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι ένα είδος lingua franca, μιας “γλωσσικής σύμβασης” με ευρεία χρήση, χάρη στην οποία οι κινέζοι ομιλητές διαφορετικών διαλέκτων μπορούν να συνεννοηθούν και να γίνουν κατανοητοί μεταξύ τους.
3. Η διδασκαλία της μανδαρινικής, ως επίσημης γλώσσας, είναι ενταγμένη στο επίσημο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Κίνας. Συνεπώς, και οι ίδιοι οι κινέζοι μαθαίνουν τα μανδαρινικά και δίνουν εξετάσεις για το επίπεδο της γνώσης τους.
4. Είναι η επίσημη γλώσσα των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Η ΓΡΑΦΗ

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, κάθε ιδεόγραμμα αντιστοιχεί φωνητικά σε μία συλλαβή και η γραφή του εκφράζει την έννοια ενός αντικειμένου (αφηρημένου ή συγκεκριμένου) . Ο συνολικός αριθμός των ιδεογραμμάτων είναι πολύ δύσκολο να υπολογιστεί και η μόνη αξιόπιστη πηγή είναι ο αριθμός των καταγεγραμμένων ιδεογραμμάτων στα διάφορα λεξικά. Σ’ ένα κινεζικό λεξικό του 2004 συναντάμε 106.230 χαρακτήρες! Βεβαίως, ο αριθμός των ιδεογραμμάτων που έχουν ευρεία χρήση και εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα στον καθημερινό λόγο είναι πιο περιορισμένος, αλλά και πάλι δεν υπάρχει αυστηρή προβλεψιμότητα για το ποια ιδεογράμματα και σε ποιες περιστάσεις θα χρησιμοποιηθούν .

Τα κινέζικα ιδεογράμματα είναι από τα αρχαιότερα συστήματα γραφής με ιστορική συνέχεια .Αυτό σημαίνει πως, αν και κατά το πέρασμα των αιώνων τροποποιήθηκε το στυλ γραφής τους, αν και υπέστησαν σταδιακά απλοποίηση, ακόμα κι αν χάθηκε το αρχικό νόημα τους ή εμπλουτίστηκαν νοηματικά με καινούργιες έννοιες, δεν αλλοιώθηκε ποτέ η βασική δομή τους, ούτε αντικαταστάθηκαν από άλλες μεθόδους γραφής (π.χ. λατινικό αλφάβητο).

Σύμφωνα με τη μυθολογία, ο πατέρας των κινεζικών ιδεογραμμάτων είναι ο Cāng Jié, ανώτερος υπάλληλος του περίφημου “Κίτρινου Αυτοκράτορα”, ο οποίος εμπνεύστηκε το σχήμα και τη μορφή τους από τα αποτυπώματα ζώων στο έδαφος. Οι πρώτες συστηματικές επιγραφές ανάγονται στην δυναστεία των Shāng (1600-1046 π.Χ.). Πρόκειται για χαρακτήρες χαραγμένους σε καβούκι χελώνας και σε οστά ζώων που χρησιμοποιούσαν οι μάντεις για τους χρησμούς και τις προβλέψεις για το μέλλον της αυτοκρατορίας. Αυτοί οι πρώτοι χαρακτήρες ονομάζονται jiǎgǔwén, 甲骨文, δηλαδή γράμματα σε καβούκια και κόκκαλα, και είναι οι αρχαιότεροι κινέζικοι γραφικοί χαρακτήρες. Όσο ο αριθμός των ιδεογραμμάτων αυξανόταν, καινούργια υλικά γραφής έκαναν την

εμφάνισή τους. Τα πρώτα λογοτεχνικά κείμενα και τα επίσημα έγγραφα γράφονταν καθέτως σε μακρόστενα κομμάτια μπαμπού ή ξύλου, τα οποία στη συνέχεια έδεναν μεταξύ τους, ώστε να δημιουργηθεί ένα ενιαίο κείμενο (bamboo and wooden slips). Αργότερα η τεχνική αυτού του είδους αντικαταστάθηκε από δύο πολύ σημαντικές εφευρέσεις των αρχαίων Κινέζων: την παραγωγή του χαρτιού και την ανακάλυψη της τυπογραφίας. Υπήρξαν αναμφίβολα, ένας σημαντικός σταθμός που έδωσε μια νέα, αποφασιστική ώθηση στην εξέλιξη του γραπτού λόγου, όχι μόνο στην Κίνα, αλλά και παγκοσμίως, μέσω της διάδοσής τους στον υπόλοιπο κόσμο.

Μετά την ίδρυση της Λ.Δ.Κ., στα πλαίσια της γλωσσικής μεταρρύθμισης τη δεκαετία του 1950, η κινέζικη ηγεσία προχώρησε στην απλοποίηση της γραφής ενός πλήθους ιδεογραμμάτων. Αν και τα απλοποιημένα ιδεογράμματα (jiǎnhuàzì 简化字)

χρησιμοποιούνται ευρύτατα σήμερα, ωστόσο σε ορισμένες περιοχές της Κίνας, όπως στο Χονγκ Κονγκ και τη Ταιβάν, συνεχίζουν να χρησιμοποιούν την μη απλοποιημένη γραφή (fántǐzì 繁体字). Ας πάρουμε το παράδειγμα της λέξης "βιβλίο" με την προφορά shū

μη απλοποιημένη γραφή 書 · απλοποιημένη γραφή 书

Εκτός των άλλων, η κινέζικη γραφή άσκησε τεράστια επιρροή στη γραφή άλλων ασιατικών χωρών, όπως π.χ. της Ιαπωνίας ή της Κορέας. Οι αρχαίοι Ιάπωνες ερχόμενοι σε επαφή με τον κινέζικο πολιτισμό, υιοθέτησαν τους κινέζικους χαρακτήρες στο δικό τους σύστημα γραφής. Τα λεγόμενα Kanji είναι κινέζικα -μη απλοποιημένα- ιδεογράμματα, τα οποία είναι ενσωματωμένος στο ιαπωνικό σύστημα γραφής, έχουν όμοιο ή παρεμφερές νόημα με τα κινέζικα ιδεογράμματα, αλλά φυσικά έχουν διαφορετική προφορά από αυτήν των μανδαρινικών (την ιαπωνική). Για παράδειγμα, το ιδεόγραμμα 日本 (Ιαπωνία, ιαπωνικός) είναι κοινό στην κινέζικη και ιαπωνική γραφή, αλλά προφέρεται με διαφορετικό τρόπο (Rìběn στην μανδαρινική προφορά και Nihon ή Nihon στην ιαπωνική προφορά).

Η κινέζικη γραφή επηρέασε βαθιά και την κορεάτικη γλώσσα. Για πολλές χιλιάδες χρόνια, ο επίσημος γραπτός λόγος βασιζόταν αποκλειστικά στα κινέζικα ιδεογράμματα (hanja) μέχρι την εισαγωγή του δικού τους επίσημου συστήματος γραφής (Hangul), κατά το 15ο αιώνα.

Στα μάτια ενός δυτικού, τα ιδεογράμματα φαίνονται απλά ακατανόητες, μυστηριώδεις ζωγραφιές. Στην πραγματικότητα, όταν αρχίσουμε να τα μελετάμε λίγο πιο συστηματικά, διαπιστώνουμε σταδιακά ότι έχουν μία δική τους λογική και δομή. Με βάση τον τρόπο "κατασκευής" τους, συναντάμε τέσσερις κύριους τύπους ιδεογραμμάτων:

- 1) **Τα εικονογράμματα** (pictographs, xiàngxíngzì 象形字), δηλαδή, γραφικοί χαρακτήρες που αναπαριστούν το σχήμα των πραγμάτων. Για παράδειγμα, οι αρχαίοι κινέζοι αναπαριστούσαν γραπτά την εικόνα και το σχήμα του βουνού, των πουλιών κλπ. Πρόκειται για τον πιο πρωτόγονο τρόπο γραφής και αποτέλεσε τη βάση για τον σχηματισμό των μετέπειτα ιδεογραμμάτων. Στη σύγχρονη γλώσσα συνεχίζουν να υπάρχουν και να χρησιμοποιούνται, λίγες σχετικά, λέξεις που βασίζονται σε ιδεογράμματα αυτού του τύπου, όπως το 口 kǒu (το στόμα) 山 shān (βουνό) 鸟 niǎo (πουλί) 马 mǎ (άλογο). Αυτά τα ιδεογράμματα στην αρχαία εποχή, έμοιαζαν πολύ με την εικόνα των αντικειμένων που περιέγραφαν, αλλά σταδιακά απλοποιήθηκε η γραφή τους.
- 2) **Γραφικοί χαρακτήρες που απεικονίζουν αφηρημένες έννοιες μέσα από απλά, γραφικά σύμβολα** (simple ideograms ή simple indicatives, zhǐshìzì 指事

字)

Αυτού του είδους τα ιδεογράμματα αποτέλεσαν ένα σημαντικό βήμα, σε σχέση με τα εικονογράμματα, τα οποία δεν μπορούσαν να εκφράσουν αφηρημένες έννοιες. Τα ιδεογράμματα των αριθμών ένα 一 (yī) και δύο 二 (èr) ανήκουν σ' αυτή την κατηγορία.

3) **Γραφικοί χαρακτήρες αποτελούμενοι από δύο νοηματικά στοιχεία που με τη σειρά τους συνθέτουν μία καινούργια έννοια** (compound ideograms, huìyìzì 会意字)

Σ' αυτή την κατηγορία, η σύζευξη δύο ιδεογραμμάτων οδηγούν στην δημιουργία ενός νέου ιδεογράμματος με μία καινούργια έννοια. Για παράδειγμα, το ιδεόγραμμα 休 xiū που σημαίνει "ξεκουράζομαι", αποτελείται από το στοιχείο - άνθρωπος 人(rén) και το δέντρο 木(mù), δηλαδή ένας άνθρωπος που ξεκουράζεται πλάι σε ένα δέντρο. Το ιδεόγραμμα 明 míng, που σημαίνει λαμπρός αποτελείται από το ιδεόγραμμα "ήλιος" 日 rì και το "φεγγάρι" 月(yuè). Το ιδεόγραμμα του άνδρα 男(nán), αποτελείται στο πάνω μέρος από το "χωράφι" 田(tián) και στο κάτω μέρος τη δύναμη, την ισχύ 力(lì), δηλαδή αυτός που χρησιμοποιεί τη δύναμή του στην αγροτική εργασία. Με άλλα λόγια, η έννοια ενός ιδεογράμματος αυτής της κατηγορίας, εξηγείται ετυμολογικά από τη σύνθεση των δύο π. μέρους ιδεογραμμάτων που το αποτελούν.

4) **Γραφικοί χαρακτήρες "σχήματος και ήχου"** (Semantic-phonetic compounds ή pictophonetic compounds 形声字 xíngshēngzì)

Αυτή η κατηγορία είναι και η πολυπληθέστερη, καθώς καλύπτει περίπου το 90% του συνολικού αριθμού των ιδεογραμμάτων. Τα ιδεογράμματα αυτά αποτελούνται από τη σύνθεση δύο επί μέρους στοιχείων : ένα στοιχείο που δηλώνει το γενικό νόημα του ιδεογράμματος (νοηματικό στοιχείο) κι από ένα ακόμα στοιχείο που δεν σχετίζεται με το νόημα, αλλά με την προφορά του(φωνητικό στοιχείο), δηλαδή μας δίνει φωνητικές κι όχι νοηματικές πληροφορίες.

Ας πάρουμε για παράδειγμα, τα παρακάτω ιδεογράμματα:

晴 ηλιόλουστος, λιακάδα, με προφορά qíng

清 καθάρως, ξεκάθαρος, με προφορά qīng

情 έρωτας, ερωτικός, με προφορά qíng

Στα παραπάνω ιδεογράμματα, στο αριστερό μέρος τους εντοπίζουμε το "κλειδί" του ιδεογράμματος, τα οποία τα εντάσσουν σε μία γενική νοηματική κατηγορία. Το κλειδί 日 δηλώνει τον ήλιο, τη φωτεινότητα, το κλειδί 氵 δηλώνει το νερό, το υγρό στοιχείο και το κλειδί 心 δηλώνει την καρδιά, τα συναισθήματα. Στη δεξιά μεριά των ιδεογραμμάτων συναντάμε το "φωνητικό στοιχείο", το οποίο είναι κοινό και στα τρία ιδεογράμματα. Το ίδιο το ιδεόγραμμα 青 qīng μπορεί να μεταφραστεί ως "γαλάζιος" ή "πράσινος". Όμως στα παραπάνω ιδεογράμματα, αυτό το ιδεόγραμμα, που βρίσκεται στη θέση του φωνητικού στοιχείου, δεν έχει νοηματική αξία, αλλά μόνο φωνητική, γι' αυτό το λόγο και τα τρία ιδεογράμματα, όπως βλέπουμε, προφέρονται περίπου με τον ίδιο τρόπο. Με άλλα λόγια, όταν έχουμε μπροστά μας ένα άγνωστο, σε εμάς, ιδεόγραμμα που ανήκει σ' αυτή την κατηγορία, και γνωρίζουμε το νοηματικό στοιχείο και την προφορά του ιδεογράμματος-φωνητικού στοιχείου, σε αρκετές περιπτώσεις μπορούμε να "μαντέψουμε" την προφορά του (μέσω του φωνητικού σημείου) και να καταλάβουμε το γενικό του νόημα (μέσω του νοηματικού σημείου, του κλειδιού).

PI NYIN : ΤΟ ΛΑΤΙΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΦΟΡΑ ΤΩΝ ΙΔΕΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Το λατινικό αλφάβητο, το λεγόμενο pinyin, είναι μία μέθοδος γραπτής απόδοσης της προφοράς των ιδεογραμμάτων με λατινικούς χαρακτήρες .

Απόπειρες εκλατινισμού της κινέζικης προφοράς και γραφής ξεκίνησε γύρω στο δέκατο έκτο αιώνα μ.Χ. από ευρωπαίους ιεραπόστολους στην Κίνα. Το pinyin, που χρησιμοποιείται τώρα (Hànyǔ pīnyīn fāng àn), εισάγεται επισήμως στην Λ.Δ.Κ το 1957 και τείνει να καθιερωθεί διεθνώς ως το βασικό “εργαλείο” για την εκμάθηση της προφοράς των μανδαρινικών.

Ας δούμε ένα παράδειγμα για τον τρόπο λειτουργίας του:

马 (ιδεόγραμμα) mǎ (προφορά στο λατινικό αλφάβητο pinyin): άλογο (νόημα)

Αυτό που πρέπει να θυμόμαστε είναι πως οι Κινέζοι δεν γράφουν με pinyin. Τα παιδιά στην Κίνα, μαθαίνουν στις πρώτες τάξεις του σχολείου να προφέρουν σωστά την μανδαρινική προφορά των ιδεογραμμάτων, με την βοήθεια του πινγιν, αλλά στη συνέχεια γράφουν αποκλειστικά με ιδεογράμματα . Το pinyin έχει ρόλο μόνο βοηθητικό ρόλο στην εκμάθηση της προφοράς των ιδεογραμμάτων, καθώς και στην γραπτή απόδοση της προφοράς τους (π.χ. σε επιγραφές και πινακίδες στους δρόμους), αλλά δεν μπόρεσε ποτέ να αντικαταστήσει τα ίδια τα ιδεογράμματα στον επίσημο γραπτό λόγο.

Ο ξένος σπουδαστής της κινέζικης γλώσσας καλείται κι εκείνος, από ένα σημείο και μετά, να εγκαταλείψει την αποκλειστική χρήση του πινγιν και να εκφράζεται γραπτά μόνο με ιδεογράμματα, δηλαδή , να είναι σε θέση τόσο να κατανοεί ένα κείμενο γραμμένο μόνο σε ιδεογράμματα, όσο και να τα αναπαράγει.

ΕΧΟΥΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΑ ΚΙΝΕΖΙΚΑ;

Έχει διατυπωθεί συχνά πως τα κινέζικα δεν έχουν γραμματική. Αυτό όμως αποτελεί μία υπεραπλουστευμένη και παραπλανητική άποψη, καθώς περιορίζει και “ταυτίζει” τον όρο γραμματική αποκλειστικά με την κλίση των ρημάτων και των ουσιαστικών που συναντάμε στις περισσότερες ευρωπαϊκές γλώσσες και υπονοεί ,εσφαλμένα, ότι λόγω έλλειψης αυτών των κανόνων στην κινέζικη γλώσσα , υπάρχει και συνακόλουθη...έλλειψη γραμματικής . Ό,τι αποκαλούμε “γραμματική” στα κινέζικα (语法, yǔfǎ, κανόνες της γλώσσας) έχει μία πιο ευρεία έννοια .Στην πραγματικότητα , αντιστοιχεί σ' ένα σύνολο συντακτικών και λεξιλογικών κανόνων, δηλαδή η επιλογή των κατάλληλων λέξεων και η σωστή τοποθέτησή τους μέσα σε μία πρόταση ώστε να αποδώσουμε ένα συγκεκριμένο νόημα, ανάλογα με τις εκφραστικές ανάγκες και το ύφος του ομιλητή .

Μπορούμε να παρουσιάσουμε πολύ επιγραμματικά μερικά πολύ βασικά χαρακτηριστικά της γραμματικής και του συντακτικού :

1) Στην κινέζικη γλώσσα, οι λέξεις χαρακτηρίζονται από την πλήρη απουσία γένους, άρθρου και πτώσεων. Για παράδειγμα :

我认识他 =wǒ rènshi tā , εγώ ξέρω αυτόν (τον ξέρω)

他认识我 =tā rènshi wǒ, αυτός ξέρει εμένα (με ξέρει)

2) Επίσης, αρκετές λέξεις μπορούν να έχουν, ταυτόχρονα, περισσότερες από μία ιδιότητες.

Π.χ. η λέξη gōngzuò 工作, ανάλογα με τη συντακτική της θέση σε μία πρόταση, μπορεί η ίδια λέξη να μεταφραστεί ως ουσιαστικό (δουλειά), ρήμα (δουλεύω) ή επιθετικός

προσδιορισμός (εργασιακός). Η λέξη 画 huà μπορεί να αποδοθεί ως το ουσιαστικό "ζωγραφιά", όσο και το ρήμα "ζωγραφίζω".

Το ρήμα 开 kāi, συνδυαζόμενο με διαφορετικά αντικείμενα αποκτά και διαφορετικές έννοιες, π.χ. 开门 kāi mén = ανοίγω την πόρτα, 开车 kāi chē = οδηγώ αμάξι, 开药 kāiyào = συνταγογραφώ κ.λπ.

Η λέξη 上 shàng μπορεί κατά περίπτωση, να αποδοθεί ως το τοπικό επίρρημα "πάνω", π.χ. 桌子上 zhuōzi shàng = πάνω στο τραπέζι, ως ο επιθετικός προσδιορισμός "προηγούμενος" π.χ. 上月 shàngyue = προηγούμενος μήνας, ως το ρήμα "ανεβαίνω", π.χ. 上山 shàng shān = ανεβαίνω το βουνό, 上车 shàng chē = επιβιβάζομαι (ανεβαίνω στο αμάξι), καθώς και ως ρήμα με μεταφορικές σημασίες όπως 上课 shàng kè = κάνω μάθημα κ.λπ.

3) Επιπλέον, τα ρήματα είναι άκλιτα και οι διάφορες μεταβολές στο χρόνο δηλώνονται μέσα από μεμονωμένες βοηθητικές λέξεις τοποθετημένες στη σύνταξη μίας πρότασης. Για παράδειγμα :

吃饭 chīfàn = τρώω φαγητό

吃饭了 chīfàn le = έφαγα φαγητό (η βοηθητική λέξη le εδώ δηλώνει την ολοκλήρωση μίας πράξης)

ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΜΑΘΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΚΙΝΕΖΙΚΑ;

Η Κίνα δεν είναι πλέον μία απομακρυσμένη κι απομονωμένη, εξωτική χώρα. Τις τελευταίες δεκαετίες διαδραματίζει το δικό της ρόλο στην διεθνή οικονομική και πολιτική σκηνή και αναδεικνύεται υπολογίσιμη δύναμη, ειδικότερα στον τομέα του εμπορίου και του τουρισμού. Οποιαδήποτε στάση κι αν κρατά κάποιος απέναντι στην στρατηγική της, δεν μπορεί να μην αναγνωρίσει την αδιαμφισβήτητη επιρροή της σε παγκόσμιο επίπεδο, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Ως εκ τούτου, η Κίνα μόνο αδιάφορους δεν μπορεί να μας αφήσει .

Η εκμάθηση των κινέζικων αποκτά αξιοσημείωτο ενδιαφέρον για δύο βασικούς λόγους: αναδεικνύεται σε σημαντικό εφόδιο στην σύγχρονη αγορά εργασίας και ταυτόχρονα μας δίνει την ευκαιρία να έρθουμε σε επαφή με μία ιδιαίτερη κουλτούρα. Για παράδειγμα, αρκετά από τα ιδεογράμματα, λόγω της ιστορικής συνέχειάς τους, αποτελούν ολοζώντανες μαρτυρίες για το παρελθόν και μέσα από τον τρόπο γραφής τους μπορούμε να αντλήσουμε πολύτιμες πληροφορίες για τον παραδοσιακό τρόπο σκέψης και τη στάση των αρχαίων Κινέζων απέναντι στις διάφορες πτυχές της ζωής (οικογένεια, αγροτική ζωή, θρησκευτικές, φιλοσοφικές, αισθητικές αντιλήψεις κλπ). Με άλλα λόγια, ένα ιδεόγραμμα, μπορεί ταυτόχρονα να έχει πολιτιστική και ανθρωπολογική αξία. Επιπλέον, οι αναρίθμητες παροιμίες και τα αποφθέγματα, η ποίηση και τα τραγούδια, αλλά και οι εκφράσεις του καθημερινού, προφορικού λόγου ή η ορολογία (η οποία σχετίζεται με τις διατροφικές συνήθειες, την εργασία, τις παραδοσιακές γιορτές και τα έθιμα, τις τέχνες) μας βοηθάνε να προσεγγίσουμε όλες τις αποχρώσεις του γλώσσας, και ταυτόχρονα να κατανοήσουμε την ποικιλομορφία του κινέζικου πολιτισμού. Αν μη τι άλλο, η εκμάθηση της κινέζικης γλώσσας επιφυλάσσει για τον σπουδαστή της συνεχείς εκπλήξεις, που θα του δώσουν το ερέθισμα να ερευνήσει και να κατανοήσει, σε ένα καλύτερο βαθμό, τις ιδιαιτερότητες και τις εκφάνσεις του πολιτισμού, της ιστορίας, της κοινωνίας ενός λαού με μακραίωνη διαδρομή, που πορεύεται στον εικοστό πρώτο αιώνα, αλληλοεπιδρώντας παράλληλα με το

πρόσφατο και απώτερο παρελθόν του .

Σε σχέση με το βαθμό δυσκολίας της, θα μπορούσαμε να πούμε πως η κινέζικη γλώσσα είναι αρκετά απαιτητική. Αντικειμενικά, δεν είναι εύκολη ή συχνή η πρόσβαση σε οπτικά ή ακουστικά ερεθίσματα, με τα οποία μπορεί να εξοικειωθεί ο σπουδαστής της κινέζικης γλώσσας. Επίσης, η απομνημόνευση της προφοράς μέσω του πινγίν, η προφορά των -τόσο καθοριστικών για το νόημα -μουσικών τονισμών ,η ύπαρξη ενός πλήθους ομόηχων συλλαβών ,καθώς και ο τρόπος γραφής των ιδεογραμμάτων χρειάζονται χρόνο ,εξάσκηση και συνεχή τριβή. Η βιασύνη είναι ένας μάλλον κακός σύμβουλος !

Ωστόσο, με την κατάλληλη μέθοδο και εντατική επανάληψη, όλες οι παραπάνω δυσκολίες μπορούν να ξεπεραστούν σε ένα σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα και να νιώσουμε την χαρά και την ικανοποίηση ότι μπορούμε πλέον να εκφραζόμαστε – τόσο προφορικά όσο και γραπτά- σε μία γλώσσα, που μέχρι πρότινος θεωρούσαμε σχεδόν ακατόρθωτο να τη μάθουμε. Βήμα-βήμα, συνειδητοποιούμε πως εξοικειωνόμαστε με μία γλώσσα που έχει τους δικούς της ιδιαίτερους κανόνες και δομή, αλλά, όπως και κάθε γλώσσα, μπορεί να εκφράσει τις ίδιες, πανανθρώπινες ανάγκες.